

ГЛОБАЛЬНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Заєць О.М.

Наукові керівники:

доцент **Киш Л.М.**

асистент **Гапчак Т.Г.**

З'ясовано сутність і структуру інформаційного середовища інвестиційної діяльності. Показано вплив глобалізації інформаційного середовища інвестиційної діяльності на регіональний розподіл інвестицій.

Постановка проблеми. Інформація є важливим чинником економічного зростання, а рівень розвитку інформаційної діяльності та ступінь її впливу на глобальну інформаційну інфраструктуру перетворилися на найважливішу умову конкурентоспроможності країни у світовій економіці. Вже неможливо уявити життя та діяльність людини без використання величезних обсягів інформації, інформаційних технологій, комунікаційних мереж, комп'ютерів, що виявляє суть та цілі інформаційного суспільства, тобто повне задоволення інформаційних потреб суспільства в усіх сферах його діяльності, поліпшення умов життя населення, підвищення ефективності суспільного виробництва, стабілізація соціально-політичних та економічних відносин держави на основі впровадження удосконалених інформаційних систем, технологій, каналів зв'язку.

Інформаційне середовище є одним з ключових чинників, які визначають інтенсивність і глибину інвестиційного процесу (під гли-

биною ми розуміємо розподіл інвестиційного процесу за рівнями: інвестиції у виробництво без інновацій та інвестиції у покрокові, адаптивні та радикальні інновації).

Ціль роботи. Незважаючи на значну кількість праць, присвячених проблемі інвестиційної та інноваційної діяльності, інформаційне середовище є недостатньо дослідженим. Зокрема, рівень розвитку інформаційного середовища не враховано в методиці розрахунку регіональних інтегральних індексів [1].

На жаль, інформаційний чинник не розглядається багатьма фахівцями, які працюють над проблемою розвитку соціально-економічних систем різних рівнів. Як приклад, можна навести працю А. Гальчинського, В. Гейця, А. Кінаха, В. Семиноженко та інші дослідження у цій сфері. У них, як правило, наголошується на необхідності інноваційності розвитку та проблемах фінансування інноваційної діяльності, але існує й проблема з інформаційною складовою.

Невирішеною частиною загальної проблеми місця та ролі інформації в інвестиційних процесах є також те, що її роль досліджується на етапі інвестування (фундаментальний і технічний аналіз). Але інформація відіграє не менш важливу роль і на попередніх етапах інвестиційних процесів: пошуку об'єкта інвестицій, підготовки інвестиційного рішення. Це вказує на те, що фактично формується специфічне інформаційне середовище, яке стає все більш важливим чинником, який впливає як на регіональний, так і на галузевий розподіл інвестицій.

На сучасному етапі в соціоекономічних теоріях підхід до інформації як до окремого чинника виробництва визнається багатьма авторами. В інвестиційній діяльності інформація розглядається як інструмент зниження ризиків [4; с.14], у працях зарубіжних фахівців у контексті прийняття інвестиційного рішення.

Метою дослідження є визначення сутності інформаційного середовища інвестиційної діяльності як одного з головних чинників, які зумовлюють інтенсивність інвестиційного процесу.

Завданнями статті є:

- з'ясувати сутність інформаційного середовища інвестиційної діяльності;
- визначити його структуру та інфраструктуру;
- окреслити основні взаємозв'язки та канали впливу інформаційного середовища на інвестиційний процес.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційна діяльність здійснюється в кількох взаємопов'язаних просторах: економічному, політичному, географічному, культурному і, що важливо, інформаційному. На макроекономічному рівні важливість інформації в економічному і суспільному розвитку не підлягає сумніву.

Межі інформаційних ресурсів, доступних для суб'єктів інформації, обмежуються територіальним чинником. Із розвитком глобальних процесів інформація перестала бути обмеженою територією. Глобалізація в інформаційному просторі, на думку У. Бека, призвела до:

- різкого зростання можливостей людства в аспекті збору, обробки, зберігання і передачі інформації;
- посилення дії інформаційних технологій на всі сфери людської діяльності;
- розповсюдження потоків електронних образів, що є основою побудови стереотипів) поведінки, споживання і розваг;
- формування «спільності транснаціональних уявлень і відчуттів» (world culture) на основі вдосконалення комп'ютерної техніки, розвитку електронних ЗМІ, інформаційних технологій, включаючи Інтернет-технології [5, с.35].

Інформаційні потоки про об'єкт інвестицій в основному формуються безпосередньо об'єктом інвестицій. Можна виділити три типи інформаційних потоків, генерованих об'єктом інвестицій: потоки щодо самого об'єкта інвестицій; інформація про макросередовище та інформація про конкурентів.

В одних випадках ці потоки можуть бути спричинені вимогами відповідних державних органів (наприклад, вимоги щодо оприлюднення фінансової звітності емітентів, які існують в багатьох країнах, зокрема в Україні). В інших — потенційний об'єкт інвестицій генерує дані потоки з власної ініціативи. Це може бути зумовлено багатьма причинами, головними з яких, на наш погляд, є три:

1. Об'єкт інвестицій формує свій імідж з метою залучення зовнішніх інвесторів.
2. Створює ринковий імідж компанії в межах своїх PR-проектів.
3. Здійснює рекламну компанію в маркетингових цілях.

Таким чином, загальний потік інформації від об'єкта інвестицій можна представити як сукупність чотирьох інформаційних потоків (у

межах інвестиційного іміджу, PR-компанії, просування окремих продуктів і послуг, вимоги регулятивних органів).

Сучасну діяльність інвестора важко уявити без врахування інформації, яку він отримує від спеціальних інформаційних агентств (професійних комунікаторів), ринковою метою діяльності яких є забезпечення інформацією інвесторів і суб'єктів інвестиційного ринку, які діють від імені інвесторів. З розвитком інформаційно-комунікативних технологій у світі склалася ціла інформаційна індустрія для обслуговування інвестиційного ринку, ядро якої утворюють найпотужніші інформаційні системи: «Dow-Jones», «Reuters», «Bloomberg», «Tenbre» та деякі інші.

Так, інформаційна система «Dow-Jones Tolerate» дозволяє в режимі реального часу відстежувати динаміку змін на світовому фондовому ринку. Доступ до системи «Dow-Jones», означає отримання інформації, що готується сотнями репортерів і аналітиків, які працюють на компанію по всьому світу [4]. Система «Reuters Dealing 2000» забезпечує прямий вихід на 20 тис. дилерів у 82 країнах світу. Встановлення зв'язку займає 2-3 секунди. Система «Reuters Series 2000», компонентами якої є «Money 2000» (фінансові ринки), «Debt 2000» і «Securities 2000» (фондові ринки), «Energy 2000» (енергетика) і «Commodities 2000» (товарні ринки), забезпечує інвесторів інформацією про основні товарні і фінансові ринки світу. Система «Reuters Markets 2000» надає повний пакет даних про стан ринків в світовому і національному розрізі, включаючи новини, котирування, коментарі, аналіз. Система «Reuters Markets 3000» (Series 3000) — інформаційна послуга наступного покоління. Вона забезпечує доступ в реальному часі до параметрів фінансових ринків і довідкової інформації, доповненої службами «Reuters News» і «Reuters Mail». «Reuters Business Briefing» надає доступ до бази даних агентства «Reuters».

Інформаційна мережа «Bloomberg» об'єднує фінансову інформацію, новини світових ринків і аналітичні дані в єдину могутню інформаційну систему, даючи інвестору змогу відстежувати стан макросередовища у країні, галузі, для найбільших корпорацій.

Вищенаведені інформаційні системи утворюють ядро світового інформаційного середовища інвестиційної діяльності саме в інформаційному аспекті макросередовища інвестицій.

Діяльність глобальних інформаційних систем змінила інвестиційно-інформаційно-регіональну модель (надалі модель «інвестиції-інформація-територія» і прийняття рішення інвестором. Природно,

що в минулому інформація про об'єкти інвестицій та середовище інвестиційної діяльності була найбільш інтенсивною саме в регіоні проживання інвестора та обмежувалася в основному контактами з оточуючими, власними поїздками (спостереженнями). Тому збільшення відстані до регіону потенційного реципієнта інвестицій рівнозначне зменшенню інформації про макросередовище в ньому та конкретні об'єкти інвестицій на території регіону.

Поліцентризм полягає у тому, що інвестор отримує досить багато інформації (маємо на увазі інформацію, яка впливає на інвестиційне рішення) про регіони, які віддалені від місця проживання. Внаслідок глобалізації інформаційного середовища за рахунок дії світових інформаційних агентств можливі «інформаційні максимуми» щодо макросередовища інвестицій у регіонах, які не співпадають із регіоном проживання інвестора. Саме цей чинник є ключовим в інтенсифікації транскордонних потоків капіталу. Така нерівномірність спричинена тим, що глобальні інформаційні агентства досить аритмічно надають інформацію в регіональному розрізі. Слід зазначити, що певний синергетичний ефект створюється у найбільших регіонах-реципієнтах інвестицій: США - Європа – Південно - Азіатський регіон (Японія, Китай, Корея), які приваблюють світові спеціалізовані інформаційні агентства через те, що дана інформація користується найбільшим попитом (адже вона цікавить величезну кількість інвесторів, які здійснили інвестиції в ці регіони). Це, у свою чергу, призводить до появи «інформаційних максимумів» стосовно даних регіонів», що рівнозначно збільшенню ймовірності інвестицій іноземних інвесторів. Таким чином попит на інформацію, величина та інтенсивність інформаційних потоків про дані регіони ще більше зростає. Утворюється замкнутий цикл.

Висновки. Інформаційне середовище відіграє надзвичайно важливу роль в інвестиційній діяльності і має свою специфіку. Це дозволяє виділити частину загального інформаційного середовища, яка виливає на рішення інвестора, як окрему складову — інформаційне середовище інвестиційної діяльності.

Зв'язок інформаційного середовища та інвестиційного процесу можна сформулювати таким чином: чим більше насичене інформаційне середовище стосовно конкретної території чи об'єкта, тим більша ймовірність того, що інвестор прийме рішення щодо здійснення інвестиції в даний регіон за наявності там сприятливих економічних умов.

В цьому аспекті Україна має очевидні проблеми, особливо з позицій іноземного інвестиційного капіталу. Адже присутність України у світовому інформаційному середовищі мінімальна, а це зумовлює низьку ймовірність інтенсифікації іноземних інвестицій навіть за умови створення сприятливого макросередовища для інвестицій. Тобто створення національного інформаційного середовища, яке б оцінювалося іноземними інвесторами як достатньо наповнене і достовірне, є неодмінною умовою інтенсифікації залучення іноземного капіталу Україною.

Література:

1. Про затвердження Методики розрахунку регіональних інтегральних індексів економічного розвитку: Наказ Держкомстату України від 15 квітня 2003 року // ukrstst.kmi.gov.ua.

2. Актуальні проблеми інформаційної безпеки України: Аналітична доповідь. УЦЕПД// Національна безпека і оборона,- 2001.- №1. - с. 2-59.

3. Амоша О. Інноваційний шлях розвитку України // Економіст.- 2005.- №4. – с.28-32.

4. Баранов А. Информационный суверенитет или информационная безопасность? // Національна безпека і оборона,- 2001.- №1. - с. 70-76.

5. Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма-ответы на глобализацию / Пер. с нем. Л. Григорьев, В. Седельников. - М.: Црогресс-Традиция, 2001.- с.35-42.

6. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. - К.: ІТЕМ; Юнайтед Лондон трейд Лимитед, 1995.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ ДОРАДЧІ СЛУЖБИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ

Романець Р.В.

Наукові керівники:

доцент **Киш Л.М.**

асистент **Матвієнко О.Л.**